

Rozhodnutia Najv. súdu R. Č. S. vo veciach trestných.

Z nezrušenia § 121. zák. čl. XXXI:1894 neplynie, že duchovný nemôže byť podľa §§ 252., 253. resp. 256. a 257. trz. stíhaný.

Subjektom prečinu podľa § 400. odst. 1. trz. môže byť každý, kto úmyselne spolupôsobil pri zápise v § 400. trz. predpokladanom s výnimkou verejného úradníka, ktorý je k zápisu listiny príslušný. Tento verejný úradník je trestný podľa § 394. trz. (Zm III 99/26 z 5. V. 1926.)

Na katolíckeho farára Š. B. bola vznesená obžaloba pre 1. zločin podľa § 256. trz. tým spáchaný, že oddal S. I. a A. Č. napriek tomu, že A. Č. v § 7. zák. čl. XXXI/1894 predpísaný vek 16 rokov nedovŕšila, teda že vediac o takej prekážke, pre ktorú sa manželstvo môže napadnúť a za neplatné vyhlásiť, strany oddal; 2. prečin padelania verejnej listiny podľa § 400. (1.) trz., že v zápisnici o hore uvedenom manželstve sopsanej uviedol dátum narodenia nevesty 17. IX. 1906 miesto 1907, t. j. že úmyselne spolupôsobil k tomu, aby boý do verejnej listiny nepravdivé skutočnosti zapísané.

Súčasne bol obžalovaný J. T. pre prečin podľa § 124. z. čl. XXXI:1894, že uzavrel sňatok s A. Č., ač vedel, že je táto 15ročná a že zákon uzavrenie sňatku takeho zakazuje.

Súd I. stolice obžalovaného oslobodil a to od zločinu pod 1. uvedeného z dôvodu § 326. č. 1. trz., od prečinu pod 2. z dôvodu § 326. č. 2. trp. Podľa tohoto miesta zákona bol aj druhý obžalovaný, J. T. oslobodený.

Ad 1. rozsudok uvádza: § 121. zák. čl. XXXI/1894 výslovné predpisuje, že v § 256. trz. obsažené usporiadanie sa len pri uzavrení manželstva účinkujúceho civilného úradníka môže upotrebiť.

Ponevác obžalovaný Š. B. je duchovným, a ponevác zákon č. 320/919 trestnú sankciu na civilných úradníkov v zák. čl. XXXI/1894 ustanovenú na duchovných nerozšíril, následkom čoho § 256. trz. sa na obžalovaného upotrebiť nemôže.

Ad 2. nemal súd za preukázané, že obžalovaný pri zápise pokračoval úmyselne a vedome nesprávne. Druhý žalovaný bol oslobodený preto, že nemal súd za preukázané, že o prekážke vedel.

Súdna tabuľa na odvolanie verejného žalobcu uznala obžalovaného vinným.

Ad 1. jako pomocníka viny podľa § 69., bod 2. trz. v prečine proti rodinnému stavu, ktorý sa protivi § 124. zák. čl. XXXI/1894, ktorý tak spáchal, že osobám, ktoré uzavieraly manželský sňatok, vediac, že uzavreniu sňatku tohoto stojí v ceste prekážka uvedená v § 7. odst. 11. cit. zák., úmyselne napomáhal.

Ad 2. v prečine padelania verejnej listiny, ktorý sa protivi § 400. odst. 1. trz., ktorý spáchal spôsobom v obžalobe za vinu mu kladeným. Druhoobžalovaného J. T. uznala vinným v prečine podľa § 124. zák. čl. XXXI/1894 podľa obžaloby.

V dôvodoch ad 1. rozsudok súdnej tabule uvádza:

Je síce pravda, že § 121. zák. čl. XXXI/1894 zrušil platnosť § 256. trz. ohľadom duchovných a že tento predpis dodatočne zákonom čís. 320/1919 ohľadom duchovných obnovený nebol, a nelzá preto obžalovaného za vinného uznať v zločine § 255. trz. sa protiviacom.

Taktiež predpis § 123. zák. čl. XXXI/1894 pozbyl platnosti tým, že zákonom č. 320/1919 zrušil § 29. zák. čl. XXXI/1894, ktorým bolo zavedené obligatórne civilné manželstvo, lebo v smysle § 12. zák. čís. 320/1919 je ponechané stranám na vóli, či si prajú sňatok občanský alebo cirkevný.

Nelzá ale prehliadnúť, že činnosť obžalovaného Š. B. nesie predsa právne znaky trestného činu a to pomocníctva viny podľa § 69., bod 1. trz. na prečine § 124. zák. čl. XXXI/1894, ktorého sa dopustil J. T. Keď

to sedria do povahy nevzala a obžalovaného Š. B. na základe 1. bodu § 325. trp. od obžaloby oslobodila, zapríčinila tým vecný dôvod zmätočnosti uvedený v § 385. bod. 1. lit. a) trp.

Verejný žalobca sa s rozsudkom spokojil.

Najvyšší súd zmätočné sťažnosti zamietnul z dôvodov:

Sťažovatelia namietajú, že následkom § 121. zák. čl. XXXI/1894 Iza ustanovenia §§ 252., 253., 256. a 257. trz. odo dňa platnosti zák. čl. XXXI/1894 upotrebit len na civilného úradníka pri uzavrení manželstva účinkujúceho. Preto správne vyriekli nižšie sudy, že obžalovaný nemôže jako farár dľa § 256. trz. byť potrestaný. Jestli by zákonodarca bol chcel funkcionára pri manželstve účinkujúceho za pomocníka viny považovať, tak by § 122. zák. čl. XXXI/1894 nebol uzákonil, lebo tento funkcionár mohol byť dľa § 124. cit. zák. jako pomocník viny stíhaný a trestaný. Zákon č. 320/1919 účinnosť § 121. zák. čl. XXXI/1894 výslovné nezrušil, následkom toho nemôže byť obžalovaný jako farár ani na základe § 256. trz., ani na základe § 124. zák. čl. XXXI/1894 jako pomocník viny odsúdený.

Než týmto vývodom nelžä prisvedčiť.

Zákonný článok XXXI/1894 zaviedol povinné civilné manželstvo a v dôsledku toho v § 121. cit. zákona predpísal, že ustanovenia §§ 252., 253., 256. a 257. trz. treba odo dňa účinnosti tohoto zákona upotrebit na civilného úradníka pri uzavrení manželstva účinkujúceho.

Zákonom č. 320/1919 zavedené bolo fakultatívne manželstvo cirkevne, aniž zákon tento účinnosť § 121. zák. čl. XXXI/1894 zrušil.

Sťažovatelia sú však na omyle, dovodujú-li z nezrušeného § 121. zák. čl. XXXI/1894, že duchovný nemôže byť viac podľa §§ 252. a 253., resp. 256. a 257. trz. stíhaný.

Už zo slovného znenia § 121. zák. čl. XXXI/1894 vysvitá, že týmto § neboly citované ustanovenia §§ 252., 253., resp. 256. a 257. trz. zrušené. Tieto ustanovenia trestného zákona zostaly naopak v platnosti, mohly a maly byť upotrebované na prípady spáchané duchovnými pred účinnosťou zák. čl. XXXI/1894 i v dobe platnosti tohoto zákonného článku a môžu byť jako ustanovenia v platnosti zostavši upotrebené ohľadom duchovných i v dobe platnosti zákona č. 320/1919, ponevác zákon tento opäť dovoľuje uzavierať sňatok pred duchovným správcom. V dobe platnosti povinného manželstva civilného nemohly ovšem ustanovenia §§ 252., 253., 256. a 257. trz. na duchovných byť upotrebované, ponevác týmto bola § 30. odst. 2. zák. čl. XXXI/1894 odňatá spôsobilosť uzavierať manželstvá platné so stanoviska svetského práva.

Obžalovaný Š. B. bol žalovaný pre zločin podľa § 256. trz., aniž žaloba právne stanovisko bližšie odôvodnila, a uznaný vinným súdnou tabulou, ktorá pokladala ustanovenia § 256. trz. za zrušené, jako pomocník viny dľa § 69. č. 2. trz. na prečime podľa § 124. zák. čl. XXXI/1894.

Pri posúdení otázky, zakladá-li čin obžalovaného skutkovú podstatu zločinu dľa 256. trz., treba vopred mať na mysli, že § 256. trz. trestá takého kňaza, ktorý vediac, že sa nachodí taká prekážka, pre ktorú sa môže manželstvo rozlúčiť alebo je zmätočné, strany predsa oddá.

Aby nevznikly pochybnosti, ktoré manželstvá v § 256. uvedené treba po účinnosti zák. čl. XXXI/1894 vziať v úvahu, ustanovené bolo v odst. 2. § 121. tohoto zákonného článku, že pod manželstvami rozlučiteľnými alebo zmätočnými v §§ 255., 256. a 257. trz. zmienými treba rozumieť manželstvá v smysle zák. čl. XXXI/1894 marietateľné alebo zmätočné, pod prekážkami v citovaných § spomenutými však v tomto zákonom článku určené dôvody neplatnosti.

V tomto prípade zistily nižšie sudy, že ide o prekážku manželstva v § 7. zák. čl. XXXI/1894 uvedenú, lebo nevesta nedosiahla ešte 16. roku svojho veku, tedy o dôvod neplatnosti podľa 4. hlavy citovaného zákonného článku, a že toto manželstvo je podľa § 51. cit. zák. článku marietateľné.

Sú tu tedy dané všetky objektívne podmienky, aby čin obžalovaného mohol byť posudzovaný dľa § 256. trz. Ponevác nižšie súdy mali za to, že obžalovaný jednal u vedomia týchto objektívnych podmienok, nebolo dôvodu, aby na čin obžalovaného nebol upotrebovaný prísnejší predpis § 256. trz.

Súdna tabuľa tak omylom neučinila a jednala preto v prospech obžalovaného, jestli tohoto odsúdila pre miernejší prečin podľa § 69. č. 2. trz. a § 124. zák. čl. XXXI/1894. Nesprávna táto kvalifikácia nebola verejným žalobcom napadnutá a nemôže ju preto Najvyšší súd v neprospech obžalovaného zmeniť. Z tohoto omylu súdnej tabule pre obžalovaného výhodného nemôžu však sťažovatelia dovodzovať ešte ďalšie právo na úplné oslobodenie obžalovaného.

Nebolo preto ani treba zabývať sa tými dôvodmi zmätočných sťažností, ktoré z ustanovení § 122. zák. čl. XXXI/1894 dovodzujú, že obžalovaného nelži ani pre prečin dľa § 69. č. 2. trz. a § 124. zák. čl. XXXI/1894 sťažovať, ponevác tieto predpisy by prichádzaly teprv vtedy v úvahu, keby nešlo o manželstvo v § 256. trz. s ohľadom na odst. 2. § 121. zák. čl. XXXI/1894 predpokladané, a keby čin obžalovaného nemohol byť trestaný podľa § 256. trz.

Zmätočné sťažnosti sú tedy v týchto smeroch bezdôvodné.

Najvyšší súd podotýka ešte čo do prečinu padelania verejnej listiny dľa odst. 1. § 400. trz. toto:

Subjektom tohoto prečinu môže byť každý, kto zúmyselne spolupôsobí pri zápise v § 400. trz. predpokladanom s výnimkou verejného úradníka, ktorý je k zápisu listiny príslušný. Tento verejný úradník je vtedy, jestli vedome zapíše podstatnú skutočnosť falošne, trestateľný dľa § 394. trz. V § 397. trz. je ešte výslovne ustanovené, že matriky treba považovať za listiny verejné a k ich vedeniu oprávnené osoby, vzhľadom na tieto ich činy, za verejných úradníkov.

Aplikujúc tieto právne zásady na tento prípad a s ohľadom na to, že obžalovaný vedome podstatnú okolnosť do zápisnice o uzavrení sňatku falošne zapísal, mal byť čin obžalovaného správne posudzovaný jako zločin dľa § 394. trz. a nie jako prečin dľa § 400. odst. 1. trz. Ponevác však verejný žalobca nesprávnu kvalifikáciu opravným prostriedkom nenapadol, nemôže Najvyšší súd nesprávnu kvalifikáciu v neprospech obžalovaného zmeniť.

Zločin zúmyselného zabitia človeka len vtedy sa kvalifikuje dľa § 281. tr. z., keď úmysel vzkrsol v silnom rozčúlení a bol v ňom aj okamžite hneď vykonaný. (Zm III 321/26 z 1. VI. 1926.)

Obžalovaný J. K. bol porotným súdom uznaný vinným pre zločin dľa § 279. a 281. tr. z., ktorý tak spáchal, že svojho otca v rozčúlení ranami sekerou do hlavy po predchodzej hádke, keď už otec spal, usmrtil.

Jeho brat Š. K. bol uznaný vinným zločinom pomocného účastníctva dľa § 69. bod 2. tr. z. na uvedenom zločine.

Verejný žalobca napadol rozsudok aj vo smere zmätku dľa § 385. bod 1. b) Trp. preto, že porotný súd kvalifikoval čin obžalovaných aj dľa § 281. č. 1. tr. z. jako spáchaný v silnom rozčúlení.

Najvyšší súd tejto zmätočnej sťažnosti vyhovel a kvalifikáciu dľa § 281. č. 1. tr. z. pomínil z dôvodov: Na základe bodu 1. b) § 385. Trp. ohlásená časť obžalobcovej zmätočnej sťažnosti je základná.

Zločin zúmyselného zabitia človeka len vtedy sa kvalifikuje dľa § 281. tr. z., keď úmysel vzkrsol v silnom rozčúlení a bol okamžite (hneď) vykonaný.

Dľa zistených skutočností zomrelý starší J. K. — otec obžalovaných ml. J. K., Š. K. — dňa 4. XI. 1925 večer okolo 6. h. v podnapilom stave tak sa vyjadril, že netrpí svojich synov v dome, predá všetko, a ťkol nožom do stolu. Následkom tohoto hrubého chovania sa ich otca obžalovaní oba išli preč z domu do krčmy, tam sa zabávali asi do 9. h. medzi tým ml. J. K. vypil poldeci páleného. Potom obžalovaný ml. J. K.

a Š. K. stretli sa na ulici a ml. J. K. sdelil svojmu bratovi, že sa odhodlal zabiť ich otca, ktorý vtedy už spal v maštali. Okolo 10. hod. večer Š. K. zažnul v maštali kahanec a pri tomto svetle ml. J. K. raz alebo viackrát uderil otca do hlavy sekerou a zapríčinil takto jeho smrť.

Obžalovaní vtedy mohli byť v silnom rozčúlení, keď večer okolo 6. hodiny ich otec hrube sa choval proti nim. Od tohoto času až do vykonania ich činu minuly asi 3 hodiny, behom ktorých obžalovaní boli v krčme, a tam sa shovárali s ľuďmi. Medzi 8.—9. hod. sdelil ml. J. K. svojmu bratovi, že sa odhodlal zabiť svojho otca. V tomto čase, — ktorý dľa zistených skutočností má byť považovaný za ten čas, v ktorom vzkrsnul úmysel obžalovaných na zabitie otca, — obžalovaní už nemohli byť v silnom rozčúlení v smysle § 281. tr. z., lebo silné rozčúlenie je abnormálny duševný stav, ktorý u človeka zdravého rozumu, — jakí sú oba obžalovaní, — nemôže dlho trvať, a bezpochybné nemôže trvať cez 2—3 hodiny. Že obžalovaní vtedy, keď na ulici sa stretli a keď čin vykonali, neboli v silnom rozčúlení, to vysvitá i z toho, že sa vopred dohodli na zabitie svojho otca, — ďalej, že vykonali tento čin, keď ich otec spal a nemohol sa brániť, konečne že Š. K. zažnul i kahanec, zrejme s tým úmyslom, aby jeho brat otca snadno zabiť mohol. Toto plánovité pokračovanie vylučuje zistenie toho, že úmysel obžalovaných na zabitie ich otca by bol vzkrsnul v silnom rozčúlení a že by bol býval v zápätí (hneď) vykonaný.

§ 349. trz.

Kvalifikácia dľa § 349. č. 1. trz. je daná len vtedy, keď pachateľ pred spáchaním lúpeže prvý trest už odpykal.

Zm III 785/24 zo 4. XII. 1924.

§ 349., bod 2. trz.

Dľa tohoto miesta zákona sú odpovední všetci pachatelia lúpeže, ktorí mali vedomosť o ťažkom poškodení na tele a napriek tomu sa prevedenia lúpeže zúčastnili.

Zm III 1048/25 z 30. XII. 1925.

§ 350. trz.

Je majetkovým prospechom, zamýšľal-li pachateľ výhrozným dopisom opatriť prepustenému riaditeľovi miesto.

Zm III 121/25 z 9. XII. 1925.

Donútenie poškodeného, aby z lepšieho bytu sa presťahoval do horšieho, nemí majetkovým prospechom, jaký má na mysli § 350. trz.

Zm III 113/23 z 23. V. 1925.

Není vydieraním, keď niekto chcújc upozorniť iného, že proti nemu podá trestné oznámenie, mu napíše, že toto oznámenie podá, jakonáhle nevyhovie jeho požiadavku.

Kr III 289/23 zo 16. XII. 1925.

Náležitostou skutkovej podstaty § 350. trz. je bezprávne opatrenie majetkového prospechu a nie opatrenie bezprávneho majetkového osohu.

Zaistenie pohľadávky je majetkovým osohom.

Zm III 891/24 z 28. IV. 1925.

Mal-li obžalovaný v úmysle prinútiť obžalovanú k prijatiu objednaného vína tým, že jej vyhrožoval oznámením na politický úrad, je daná skutková podstata horejšieho trestného činu.

Zm III 994/24.

Vydieračstvo je dokonané, jakonáhle skončené bolo násilie bez ohľadu, či zamýšľaného majetkového prospechu bolo dosiahnuté alebo nie.

Zm III 113/25 z 23. V. 1925.